

**In Hoc Libello Pontificii Ora||toris continetur legatio, in
co[n]uentu Noremburgensi,|| Anno. M. D. xxij. inchoato,
sequenti vero finito ex-||posita, vna cum instructione ab
eodem legato|| ...**

**Hadrian <VI., Papst>
Noremburgæ, 1523**

VD16 K 320

40 Primvm, Qvibvs Modis Laicorum bona immobilia ad ecclesiasticorum
manus, & non contra, ab ecclesiasticis ad laicos perueniant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65406)

uisionibus attentare conati sunt, quo facto, ordinem ad litis
gandum secum Romæ coegerunt. Id quod non ad mediocrem
perniciem, & ipsius ordinis, & totius Germanicę vergit na-
tionis. Demum Germanis Stablore quoq; diui Benedicti mo-
nasterium, cōtra foundationis, quanq; iura superioribus, pau-
cis equidem annis ereptum est, ac in commendam, vt aiunt,
cardinali Columnæ collatum; quæ omnia in perniciem ten-
dunt, ac irrecuperabile Germanicę nationis detrimentum,
attentatumq; est, quicquid id est, contra ius & phas, ac æquis-
tatem omnem. Eapropter Imperij Status hic quoq; rogant,
Sanctitas Pontificia velit Militari Teutonicorum ordini, bo-
na erepta, censusq; & redditus ablatos, absq; vltiore mora
redhibere, reddere ac restituere, aut id ipsum, vt quantocius
fiat, mādare, curareue, quemadmodum iuris, boniq; & equi
ratio hoc sibi postulat.

DE ONERIBVS SACRI ROMANI IMPE-

rij Statuum laicorum, contra Archiepiscopos, Episco-
pos, cæterosq; prælatos Ecclesiasticos, eorum quoq; Ca-
pitula, ac suffectos iudices, quos vocant ecclesiasticos.
39 Præter onera supra memorata, Archieporum, Eporum &
prælatorum, q; hī, vt prædictum est, a sede Romana conser-
uatores delegatos, atq; id genus alios plerosq; ecclesiasticos
impetrant iudices, per quos laici non ferendis aggrauantur
modis, q; non omnino infrequenter euenit, vt laici in pericue-
lum ac perniciem animæ æstimationis, corporis atq; bonorū
perducant, ac quantū per hos stat iudices, pertrahantur etiā.
Sed hic nondum finis. Sunt enim complura adhuc alia gra-
uamina, prout sigillatim ea per capita nunc recensentur.

PRIMUM, QVIBVS MODIS LAICO

rum bona immobilia ad ecclesiasticorum manus, &
non contra, ab ecclesiasticis ad laicos perueniant.
40 Item, quum a sede Romana constitutionibus sit cautum
ac prouisum, ne bona ecclesiastica, præsertim immobilia, rea

gulariter personis laicis, vnq̄ distrahi aut vendi possint, & tamen ecclesiastici, nulla cogente necessitate, sed tantū, vt eorum res familiaris reddatur lautior, crescantq̄ census, nunq̄ non cessant, laicorū prædia emptionibus, innumerisq̄ alijs modis ad se pellicere, si qua tandem sit possibile via. Quod ipsum quoq̄ statibus laicis graue, dānosum, ac intolerabile est. Quam ob rem Sa. Ro. Impe. Status laici reipub. Germanorum vtile, necessariumq̄ putauerūt, si omnia bona immobilia, soli, s. quæ posthac aliquo quocunq̄ tandem titulo a laicis ad ecclesiasticos peruenirēt, possent a laicis superiorib⁹, quorum ditioni prædia hæc subiecta forent, tandem ab ecclesiasticis redimi, lvi, atq̄ iusto precio vendicari, nō considerato, quicquid cōtra hoc priuilegiorū præterderent ecclesiastici.

QVOMODO EPISCOPI BONA HEREDITARIA ecclesiasticorum ad se trahere conentur.

Nec raro & illud factū contigit, q̄ quum personæ ecclesiastica 41
bona hæreditario titulo, a maioribus suis, vna cum cæteris cohæredibus, iure hæreditario sibi forte vsurparent, ac si dehinc intestati decessissent ecclesiastici, tum per episcoporum nonnullos sibiipsis bona illa hæreditaria laicorum vendicari ceperunt, non in mediocrem proximorum venientium ab intestato cognatorum perniciem ac iacturam. Quæ res ipsa quoq̄ laicis non ferēda, immo omnimodo onerosa, intolerabilisq̄ est.

QVO INGENIO BONA QVAEDAM LAICA quæ ecclesijs, aut alijs religiosis domibus certis pactionibus vendita sunt, vel hypothecata, di tioni Ecclesiasticæ subiugari conentur.

Ad hæc, si quando casu ita contingit, q̄ bona laica temporali iurisdictioni subiecta, fructibus, redditibus, censibusue annuis ecclesijs, ac cæteris religiosis domibus legentur, vendantur, hypothecentur, aut quouis alio titulo tradantur, vel a laicis erga ecclesias ac monasteria annuo censu tributæ 42